

Arbejds-, Christoffersens, Lundes og Arbejderkommissionens. Jeg skal nu nævne det, man ser udført for sine Dine, nemlig de forenede Kommuners Alderdomsforsørgelseskasse. Jeg tror, at denne er i sin Grund overmaade god, og jeg vilde ønske, at Kommunerne vilde støtte den langt anderledes, end de gjøre, og det baade Amtskommunerne og de andre Kommuner, om det end maaste kun er et fromt Ønske, jeg her udtaler. Om man kunde gaa til ved Lov at befale Kommunerne det, skal jeg ikke ubtale mig bestemt for eller imod; men i hvert Fald kunde man dog maaste fra Statens Side ansøre dem til at gjøre det. Dermed har jeg omtalt de Forsøg, der ialtsald i de seneste Aar ere gjorte for at faae Noget sat istedfor det, der saidt bort ved Ophevelsen af Laugene, og de flere Forandringer, der ere foregaaede i Samfundet i de nyeste Aar.

Jeg har nu omtalt de Forsøg, der ere gjorte for at erstatte det saaledes Forsaldne, men det var kun den ene Række af Forsøget; den anden Række af Forsøg kan skildres paa den Maade, at man har kastet sine Dine paa det offentlige Fattigvæsen og da sagt, at saalange det bestod, kunde de andre Forsøg ikke trives, idet de Naagjældende vide, at Fattigvæsenet er et Hjem, der skal modtage dem, naar de andre Hjem svigte. Man har altsaa ment, at det offentlige Fattigvæsen er for mildt; hvis jeg skulde udtrykke min Mening derom, vil jeg sige, hvad jeg allerede har sagt, at det offentlige Fattigvæsen baade er for mildt og for strengt. I 1869 blev der nedsat en Fattigkommission, denne arbejdede i over 2 Aar, idet den, saavidt jeg hukker, blev nedsat i Mai 1869 og afgav Betænkning i Oktober 1871. Denne Kommission's Heltals Grundbetragtning er den, at det offentlige Fattigvæsen kun skal befatte sig med de Folk, der ikke ville arbejde, med Gamle og med Børn. De, der ikke ville arbejde, maa kun faae Forsørgelse i Arbejdsanstalterne; Børn bør man søge at staafe en ordentlig Opdragelse, ikke ved Pleieførelse, men ved at samle dem i ordentlige, gode Anstalter, og de Gamle bør, forsaavidt de ikke kunne henvises til Hospitalet, optages i en Slags velgjørende Stifter. Den Mand derimod, der kan og vil arbejde, men som rammes af et eller andet Uheld, skal det frie Fattigvæsen tage sig af. Til den Ende kommer Kommissionen ogsaa med to Forslag, et om det offentlige og et om det frie Fattigvæsen. Det frie Fattigvæsen skulde organiseres ved en Bestyrelse; hvert Aar skulde der udgaa Opfordring til Befolkningen om at gjøre Indskud, og denne Kasse skulde tage sig af alle de arbejdskraftige og arbejdsvillige Individer og støtte dem paa forskjellig Maade, snart med Laan, snart med Haandskræftning i Sygdomstilfælde og saa fremdeles, tagende Hensyn til de forskjellige Individuers aandelige og legemlige Tilstand. Det er jo overmaade kjønt paa Papiret, men der var den Mangel, at dette frie Fattigvæsen

vel kom til at staa med en organiseret Bestyrelse, men dets Kasse kom til at mangle Indhold. Der skulde jo nok Indhold i dem, for de skulde hvert Aar lade Blokken eller Tiggerbøssen gaa omkring for at faae Noget, men der var ellers ikke anvist nogen ny Vej, ad hvilken denne Kasse kunde faae Midler. Hvorledes selve Fattiglovsforslaget saae ud, ligger det udenfor min Opgave at komme ind paa. Dets Grundtanke karakteriserer jeg som rigtig, men der var, som sagt, den Mangel, at man saubede Midler til at bringe Tanken til Udførelse. Frugten af Kommissionens Arbejder blev imidlertid den, at Regjeringen i Samlingen 1873 forelagde en Fattiglov. Denne blev behandlet tilende i Landsstinget, men ikke i Folketinget. I 1874 forelagde daværende Indenrigsminister Løbjesen et Forslag om det offentlige Fattigvæsen, men det gav meget Mere, end det lovede. Det hedder: „Lov om det offentlige Fattigvæsen“; men det indeholder tillige to andre Bestandsdele, nemlig den fri Fattigunderstøttelse, det er dets 9de Kapitel, og Understøttelse under særlige Forhold, dets 8de Kapitel. Lovforlaget sammenblander efter det Udvalgs Mening, som var nedsat derom — det var hele Udvalget enigt om — 3 Ting, nemlig det offentlige Fattigvæsen, Hjælp til Selvhjælp og den frie Fattigunderstøttelse. Det var disse 3 Ting, Lovforlaget blandede sammen, men som Udvalget tog sig paa at skille ud fra hinanden. Forøvrigt skal jeg erklænde, som jeg ogsaa gjorde dengang — jeg har netop gennemlæst Forhandlingerne fornylig —, at der i dette Lovforlag var gode Elementer. Navnlig er dets Udfnit om Understøttelse under særlige Forhold egenlig, om jeg saa maa sige, Fader til endel idetmindst af nærværende Lovforslag. Dets § 71 siger saaledes, at naar en Person har naaet 60 Aars Alderen og har sikket sig en vis Hjælp i en Alderdomsforsørgelseskasse, og naar saa denne Person — altsaa i en Alder af 60 Aar eller derover — bliver trængende, skal den Hjælp, han faar af Kommunens Kasse, ikke have de sædvanlige Følger, hverken for hans personlige, borgerlige eller politiske Frihed. Der tilføjes dog, at Ingen kan faae større Hjælp af Kommunen, end han selv har sikket sig. Det var denne Paragraf, som man fra enkelte Sider mente var stridende mod Grundlovens § 30. Jeg er nu heller ikke ganske sikker paa, og det var Udvalget heller ikke, at denne Bestemmelse egentlig fuldt ud lader sig forsvare ligesoverfor Grundlovens § 30, hvor det hedder, at man mister sine politiske Rettigheder, naar man nyder eller har nydt Understøttelse af det offentlige Fattigvæsen, thi her siges jo uden videre, at Understøttelsen skal tages af Fattigkassen. Det var det, Udvalget mente, var en Feil, men selve Grundtanke billigede Udvalget, og denne Grundtanke er det, der kommer til orde i det Forslag, som her ligger for. Udvalget billigede den Grundtanke, at den Naagjældende, som har forsøgt